

Vihreä siirtymä - johdatus tulevaisuuteen

5. Suomen kansainväliset ympäristösopimukset

Luennon sisältö

- Kansainväliset ympäristösopimukset
 - Ilmasto
 - Biodiversiteetti
- Pariisin ilmastopöytäkirja
- EU:n 55-valmiuspaketti
- Ilmastolaki
- "Kestävyytlaki"

Kansainväliset ympäristösopimukset

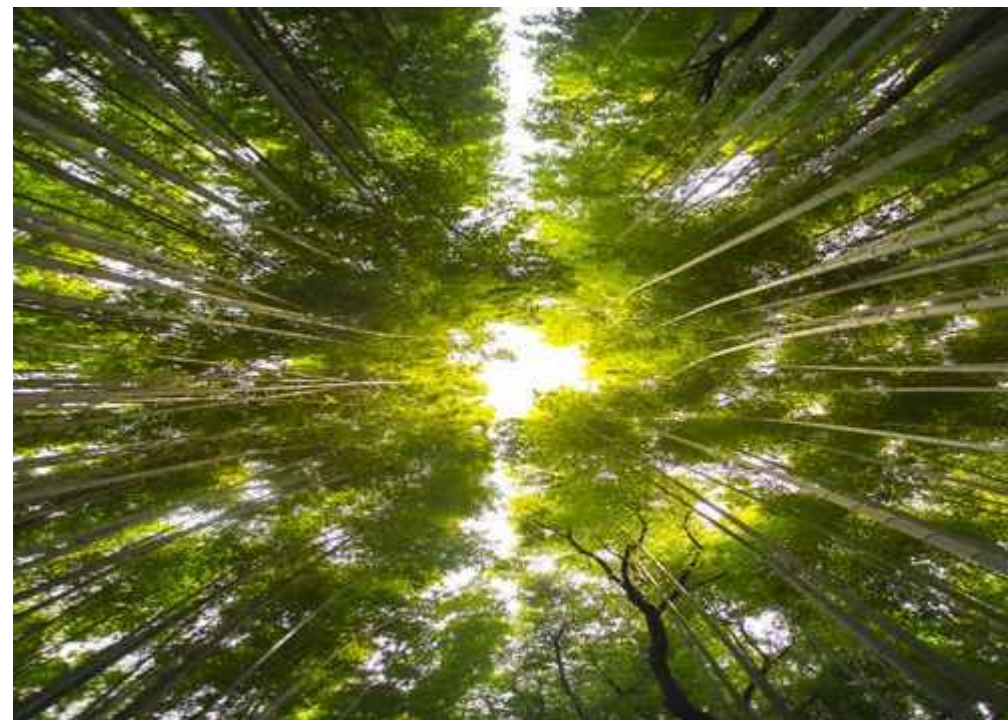
- Suomi on osapuolena yli sadassa kansainvälisessä ympäristösopimuksessa
 - Yhteiset ylikansalliset raamit
- Ilmansuojelu
- Otsonikerros
- Ilmastonmuutos
- Meren-, vesien ja ympäristönsuojelu
- Tiedonsaanti ja osallistuminen
- Jätehuolto
- Kemikaalien käytöstä aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäiseminen
- Ympäristövaikutusten arviointi
- Kasviston ja eläimistön suojelu sekä biologinen monimuotoisuus
- Maisemasopimukset

Kuva: Tingey Injury Law Firm

Ilmastopimukset

- YK:n ilmastonsuojelun puitesopimus (UNFCCC), nk. Rion sopimus 1992/1994
 - ilmastomuutoksen hillitsemiseen tavoitteet, periaatteet ja yleiset puitteet, ei määrällisiä velvoitteita
- Kioton pöytäkirja 1997 (2005)
 - 2005-2012 (-2020)
 - Sitovat velvoitteet kasvihuonepäästöille
- Pariisin ilmastopimetus 2015
 - 194 valtiota + EU

Kuva: Marek Piwnicki

Biodiversiteetti

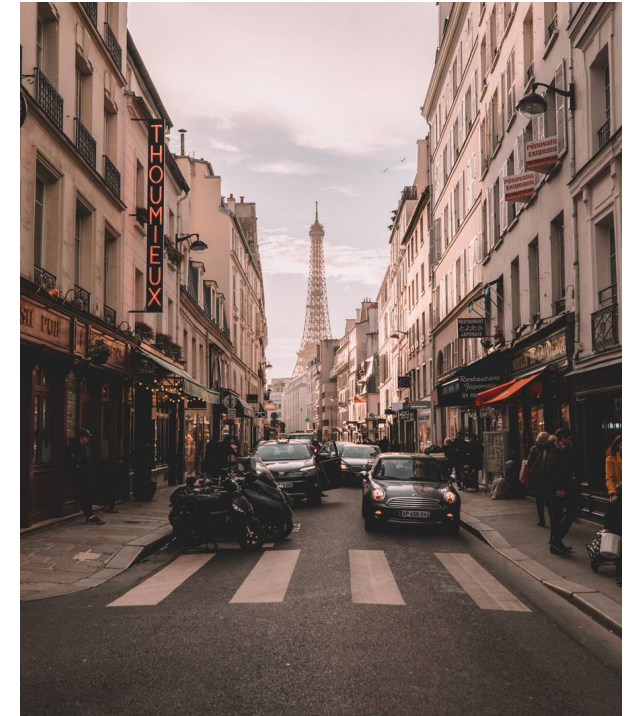
- YK:n Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus (CBD), 1992/1993
 - ekosysteemien, eläin- ja kasvilajien sekä genomien monimuotoisuuden suojeleminen, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä genomien käytön hyödyn tasaaminen
 - 196 valtiota, ei Yhdysvallat
 - Vuoteen 2020
- EU:n biodiversiteettistrategia -2030
 - Velvoitetaan suojelemaan 30% EU:n maa-, metsä- ja merialueista
 - Ennallistaminen ja luonnonhoito
 - Luomuviljelyn lisääminen (25%)

Kuva: Scotty Turner

Pariisin ilmastosopimus 2015

- Toimeenpanoa koskeva säännöstö Katowice 2018 ja Glasgow 2021
- Tarkasteluväli 5 vuotta, osapuolilta odotetaan kiristyviä toimia
- Ilmaston lämpeneminen alle 1,5 °C
- Tavoitteena:
 - Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
 - Kasvihuonepäästöjen vähentäminen ruokaturvaa uhkaamatta
 - Rahoitusvirrat vähäpäästöisiin kohteisiin
 - Kasvihuonekaasujen päästöt ja nielut tasapainossa tämän vuosisadan lopulla
- EU:n tavoite vähentää päästöjä 40 % vuoteen 2035, 80–95 % vuoteen 2050 (vrt. 55-valmiuspaketti)
- Ilmoitetut keinot eivät riitä tavoitteisiin

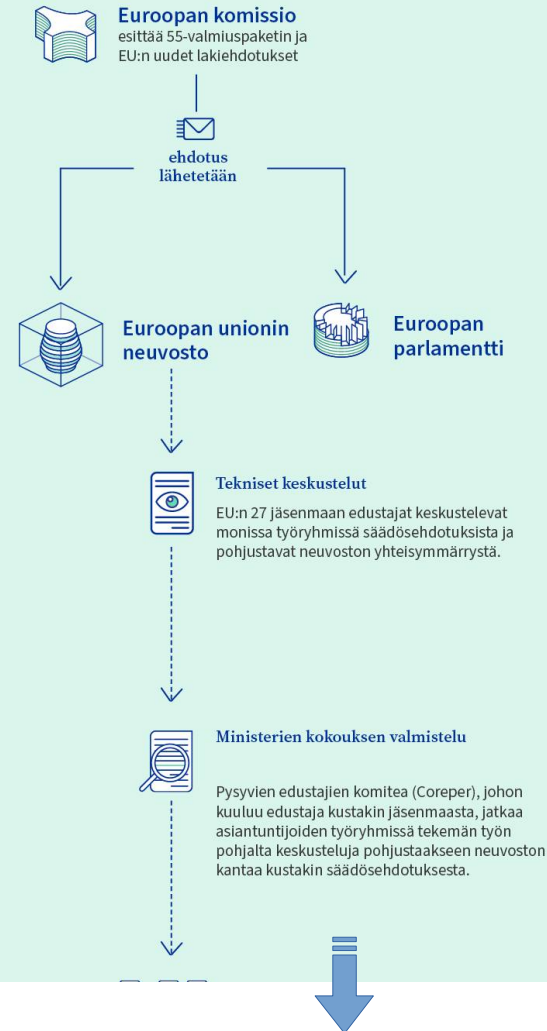

Kuva: earth

55-valmiuspaketti, Fit for 55 (1)

- 55-valmiuspaketti on kokonaisuus, jolla tarkistetaan ja päivitetään EU:n lainsäädäntöä
- Oikeudellinen velvoite vähentää päästöjä EU:ssa 55 % vuoteen 2030
- Valmistelussa
 - Keväällä 2023 hyväksyttiin useita säädöksiä
- Päästökauppa laajenee meriliikenteseen
- Uusi päästökauppajärjestelmä polttoaineita varten (2027)
 - Sosiaalinen ilmastorahasto
 - kotitaloudet
 - mikroyritykset
 - liikenteen käyttäjät

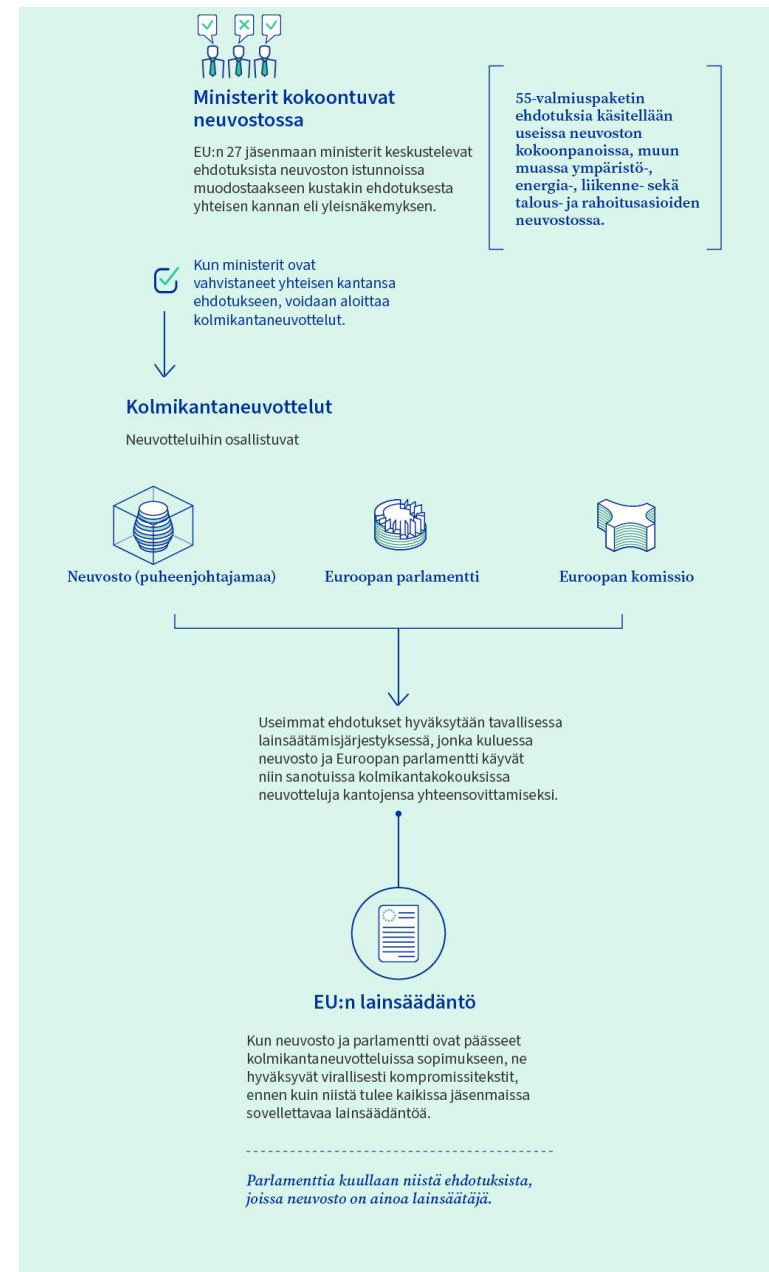
55-valmiuspaketti: pääöksenteko- prosessi

Kuva: EU, 2023

55-valmiuspaketti, Fit for 55 (2)

- Hiilirajamekanismi
 - Koskee hiili-intensiivisten tuotteiden tuontia
 - Estää päästöjen siirron EU:n ulkopuolelle
- Taakanjakoasetuksen kiristäminen
 - Kasvihuonepäästöjen vähentämistavoitteeksi EU:n tasolla 40% 2005 - 2030
- Maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous (LULUCF)
 - kokonaistavoitteeksi 310 milj. hiilidioksidiekvivalenttonnia nettopoistumia vuoteen 2030 mennessä (aiemmin 225 milj. t)

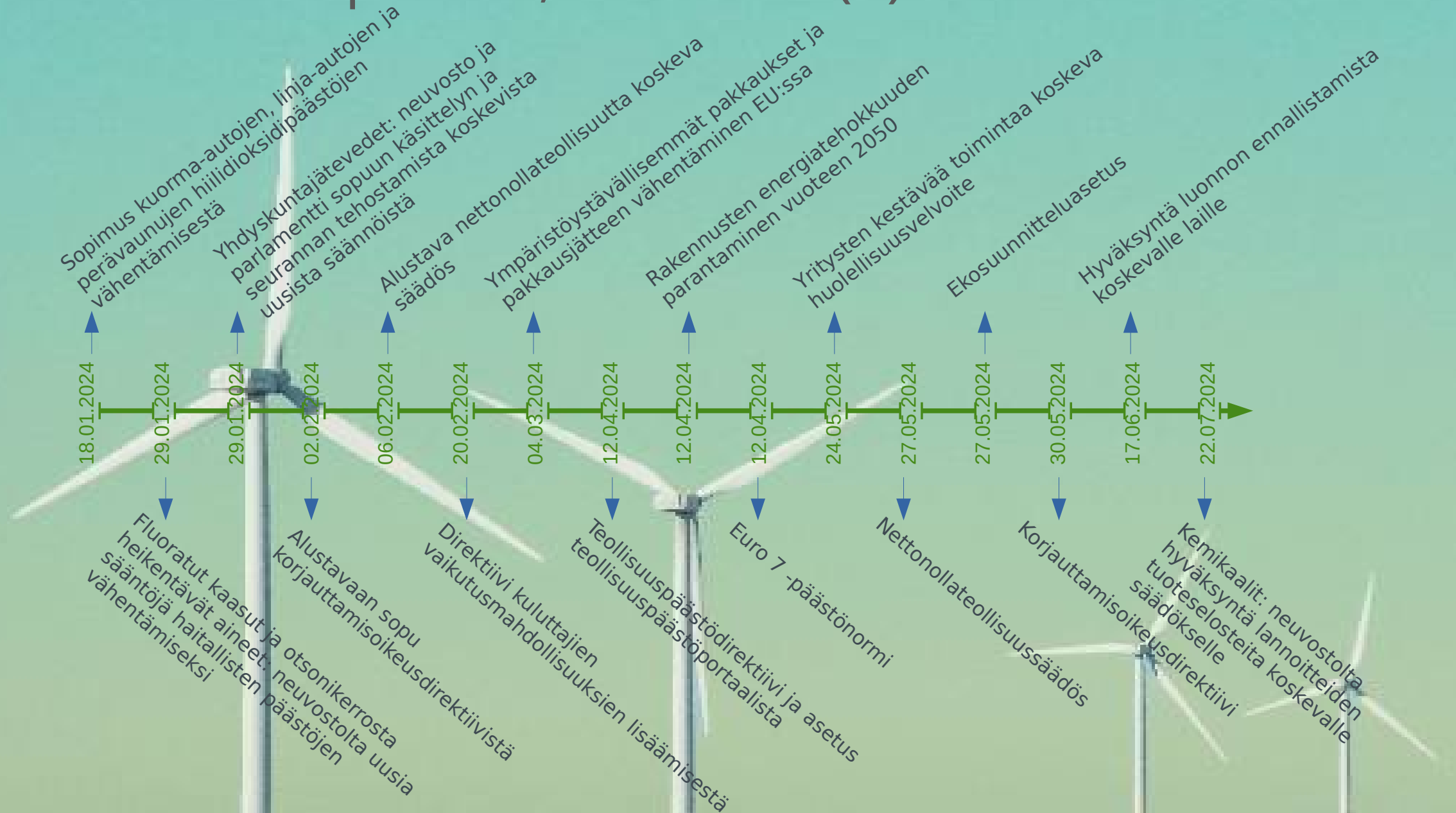

55-valmiuspaketti, Fit for 55 (3)

- Henkilö- ja pakettiautojen CO₂-päästönormit
- Energia-alan metaanipäästöjen vähentäminen
- Kestävät lentopolttoaineet
- Ympäristöystävällisemmät polttoaineet meriliikenteessä
- Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuri
- Uusiutuva energia
- Energiatehokkuus
- Rakennusten energiatehokkuus
- Vedyn ja hiilettömän kaasun markkinoiden lainsäädäntöpaketti
- Energiaverotus

55-valmiuspaketti, Fit for 55 (3)

Ilmastolaki (423/2022)

- Tavoitteet ja puitteet Suomen ilmastopolitiikan suunnittelulle ja sen toteutumisen seurannalle
- Hiilineutraaliustavoite, Suomi on hiilineutraali 2035
 - tavoite nielujen vahvistamisesta
 - kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään 60 % vuoteen 2030, 90 % vuoteen 2050 verrattuna vuoteen 1990
- Ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmä
 - pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma
 - sopeutumissuunnitelma
 - keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma
 - maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma
- Ilmastovuosikertomus (päästöseuranta)
- Viranomaisten työnjako ilmastopolitiikan suunnittelussa ja seurannassa
- Asiantuntijaelimet: Suomen ilmastopaneeli ja saamelainen ilmastoneuvosto
- Saamelaisten oikeuksien sekä ilmastotoimien oikeudenmukaisuuden huomioiminen
- Muutoksenhakusäätely

Laki biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista, 7.6.2013/393 “kestävyyslaki”

- Laki biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta 604/2021
- Soveltaminen perustuu mm. jakeluvoitteeseen, päästökauppaan ja verotukseen
- Kasvihuonekaasupäästövähennys
- Biologinen monimuotoisuus
- Maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset
- Uusin lakimuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024
 - Kestävyyskriteerit uusiutuville polttoaineille
 - Lämmityksessä ja työkoneissa käytettävän biokaasun kestävyys

Kuva: Riccardo Atrot

Yhteenveto:

Suomen lainsäädäntö kytketty erilaisiin sopimuksiin globaalilla ja EU:n tasolla. Vaatimukset tulevat kiristymään.

Seuraavalla luennolla käsitellään tarkemmin EU:n päästökauppaa ja taakanjakoasetusta.

VIHREÄN
SIIRTYMÄN
TUOTEKEHITYS

Kiitos!

